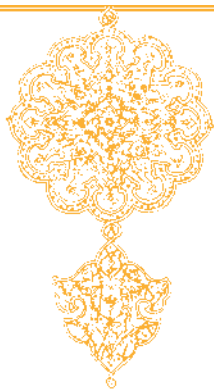

Ježíš Syn člověka

Ježíš Syn člověka

JEHO SLOVA A ČINY,
OČIMA TĚCH, KDO JEJ ZNALI

Chalíl Džibrán

VYŠEHRAĐ

2012

Na přebalu:
Část mozaiky na podlaze kostela v Chacor Ašdod
se zdobným křížem v kruhu,
mezi jehož rameny jsou litery I, X (Iesus Christos)
a A ω (první a poslední litera řecké abecedy alfa a omega).

Translation © Marie Čapková, 2012

ISBN 978-80-7429-232-3

O BLIŽNÍCH

Můj Pán a Mistr jednou v Kafarnaum promluvil takto:

„Váš bližní je vaše druhé já, přebývající za zdi. V porozumění všechny zdi padnou. Možná že váš bližní je vaše lepší já v jiném těle. Milujte jej tak, jako milujete sami sebe. On je také projevem Nejvyššího, kterého neznáte. Váš bližní je pole, kde se jaro vašich nadějí prochází v zeleném hávu a kde zima vašich tužeb sní o zasněžených vrcholcích. Je zrcadlem, ve kterém uvidíte, jak váš obličej zkrásněl radostí, o které jste sami nevěděli, a smutkem, který nebyl váš. Chtěl bych, abyste milovali svého bližního tak, jako já miluji vás.“

Pak jsem se jej zeptal: „Jak mohu milovat bližního, který mě nemiluje a který prahne po mém majetku? Člověka, který by mi jej chtěl ukrást?“

Odpověděl: „Když oráš a tvůj sluha za tebou rozsevá sémě, zastavil by ses snad, abys zaplašil vrabce, který sezobal pár zrn? Pokud bys tak učinil, nebyl bys bohatství své sklizně hoden.“ Když Ježíš tak pravil, zastyděl jsem se a mlčel. Nebál jsem se ho však, poněvadž se na mě usmíval.

NESTRANNÝ

Nemiloval jsem ho, ani jsem k němu necítil nenávisť. Nenaslouchal jsem mu, abych uslyšel jeho slova, ale spíše jeho hlas, protože mi zněl příjemně.

Všechno, co říkal, bylo pro mou mysl příliš mlhavé. Ale hudbě jeho slov mé uši rozuměly. Nebýt toho, co mi o jeho učení řekli ostatní, nevěděl bych ani to, zda byl s Judskem nebo proti němu.

O JEŽÍŠOVĚ MLÁDÍ A DOSPĚLOSTI

Znala jsem Ježíšovu matku Marii, ještě než se provdala za tesaře Josefa, když jsme obě byly ještě svobodné. V těch dnech měla Marie vidění, slyšela hlasy a mluvila o nebeských poslech, kteří ji navštěvovali ve snu. Obyvatelé Nazaretu jí naslouchali a pozorovali její vycházení a vcházení. Sledovali její čelo a zaváhání v jejích krocích. Někteří však říkali, že je posedlá. Říkali to proto, že si chodila po svém a o nic jiného se nestarala. Připadala mi stará, přestože byla mladá, neboť v jejím rozkvětu byla sklizeň a v jejím jaru zralé ovoce. Narodila se a vyrostla mezi námi, přesto však byla jako cizinec ze Severní země. V jejích očích byl vždy údiv člověka, který naše tváře vidí poprvé. Byla povýšená jako kdysi Miriam, když s bratry vyrazila na pochod od Nilu do pouště. Pak byla Marie zasnoubena tesaři Josefovi.

Když Marie čekala Ježíše, chodila po kopcích a vracela se večer s krásou a bolestí v očích. A když se Ježíš narodil, Marie prý matce řekla: „Já jsem jen neprořezaný strom, vy ale bděte nad tímto ovocem.“ To porodní bába Marta ji slyšela. Navštívila jsem ji za tři dny. V očích měla úžas, hrud' se jí dmula a svého prvorozeného chovala v náruči, tak jako mušle opatruje perlu. Všichni jsme měli Mariino dítě rádi

140 a dávali jsme na ně pozor, neboť v něm byla vělost a pulzoval v něm tep života.

Roční období se střídala a z Ježíše vyrostl chlapec plný smíchu. Rád se potuloval. Nikdo z nás netušil, co z něj bude, neboť se vždy zdálo, jako by ani nepocházel z našeho národa. Ačkoli se pouštěl do dobrodružství a příliš si troufal, nikdo jej nikdy nekáral. Spíše si on hrál s jinými dětmi, než že by si ony hrály s ním. Když mu bylo dvanáct, převedl jednoho dne slepce přes potok na rovnou cestu. Slepce se jej s vděčností zeptal: „Kdo jsi, chlapče?“ Odpověděl: „Nejsem žádný chlapec. Jsem Ježíš.“

Slepce se zeptal: „Kdo je tvůj otec?“ Odpověděl: „Můj otec je Bůh.“ Slepý muž se zasmál a řekl: „Dobře řečeno, můj chlapče. Ale kdo je tvá matka?“ Ježíš odpověděl: „Nejsem žádný tvůj chlapec. A mou matkou je země.“

Slepý muž řekl: „Hle, přes potok mě převedl syn Boha a země.“ Ježíš odvětil: „Povedu tě, kamkoli půjdeš. A mé oči budou provázet tvé kroky.“

Rostl jako vzácné palmy v našich zahradách. Když mu bylo devatenáct, byl sličný jako jelen a oči měl jako med a plné úžasu dne. A na rtech měl žízeň pouštního stáda po jezeru. Chodil sám po polích a naše oči a oči všech nazaretských panen jej sledovaly. Ostýchaly jsme se však před ním. Láska se před krásou vždy ostýchá, avšak vždy bude krása v patách.

Pak jej léta přiměla promluvit v chrámu a v galilejských zahradách. Marie jej někdy následovala,

aby naslouchala jeho slovům a slyšela zvuk vlastního srdce. Když se však on a ti, kdo jej milovali, vydali do Jeruzaléma, nešla s nimi. Neboť nám ze Severní země se lidé v Jeruzalémě často posmívají, i když neseme oběti do Chrámu.

Marie byla příliš hrdá na to, aby se vydala Jižní zemi všanc.

Ježíš navštívil další země na východě a na západě. Nevěděli jsme, jaké země navštívil, ale naše srdce byla s ním.

Marie jej však čekala na prahu svého domu a každý večer pozorovala cestu, jestli se nevrací. Když pak se vrátil, říkala nám: „Je příliš vzácný na to, aby byl můj syn, příliš výřečný na mé tiché srdce. Jak bych si na něho mohla dělat nárok?“ Připadalo nám, jako by Marie nemohla uvěřit tomu, že nížina porodila horu. V nevinnosti svého srdce nechápala, že horský hřeben je cestou k vrcholu. Zнала toho člověka, ale protože to byl její syn, neopovažovala se jej poznat. Jednoho dne, když Ježíš šel k jezeru, aby vyhledal rybáře, mi řekla: „Co je člověk než neklidné stvoření, které se chce povznést nad zem. Co je člověk než touha, která touží po hvězdách? Můj syn je touha. Je námi všemi, kdo touží po hvězdách. Řekla jsem můj syn? Ať mi Bůh odpustí. Avšak ve svém srdci budu i nadále jeho matkou.“

Těžko se mi o Marii a jejím synu vypráví víc, avšak i když můj hlas bude zastřený a má slova se k vám budou belhat jako mrzáci o berlích, musím vypovědět, co jsem viděla a slyšela. Bylo to na počátku onoho roku a na kopcích kvetly červené sasanky. Ježíš tehdy povolal své učedníky a řekl jim: „Pojďte se mnou do Jeruzaléma a buďte svědky zabití beránka o svátku velikonoc.“ Toho samého dne přišla Marie k mému prahu a řekla: „Chystá se do svatého města. Budeš jej se mnou a ostatními ženami následovat?“ Vyda-ly jsme se na dlouhou cestu s Marií a jejím synem, až jsme došly do Jeruzaléma. U jeho bran nás slavnostně přivítala skupina mužů a žen, neboť ti, kdo jej milovali, o jeho příchodu věděli. Ovšem té samé noci Ježíš se svými muži z města odešel. Řekli nám, že odešel do Betánie. Marie zůstala s námi v hostinci a čekala, až se vrátí.

Večer následujícího čtvrtka jej před hradbami města chytili a uvěznili. Když jsme se dozvěděli, že byl uvězněn, neřekla Marie ani slovo. V jejích očích se však objevila naplněná předtucha bolesti a radosti, kterou jsme v nich spatřovaly, když byla ještě nevěstou v Nazaretu. Neplakala. Jen mezi námi chodila jako duch matky, který nechce oplakávat ducha svého syna. Seděli jsme celí sklíčení na podlaze, ale ona vzpřímeně přecházela po místnosti. Postávala u okna, dívala se upřeně směrem k východu a prsty svých rukou si z čela sčesávala vlasy. Za úsvitu mezi námi stále stála jako osamělá korouhev v pustině,

kteřou netáhnou žádná vojska. My jsme plakali, protože jsme věděli, co jejího syna čeká. Ale ona neplakala, neboť také věděla, co se s ním stane. Kosti měla z bronzu, šlachy ze starodávneho jilmu a oči měla jako nebe, široké a odvážné.

Slyšeli jste, že by drozd zpíval, když mu vichřice odnáší hnízdo?

Viděli jste ženu, jejíž smutek je příliš velký na slzy, či zraněné srdce, které je schopné povznést se nad vlastní bolest? Takovou ženu jste nemohli spatřit, neboť jste nebyli v Mariině přítomnosti a nesevěřila vás v náručí Neviditelná Matka. V té chvíli, kdy jen ztlumený klapot kopyt udeří do prsou nespavců, Jan, mladší syn Zebedeův, přišel a řekl: „Matko Marie, Ježíš vychází. Pojď, následujme ho.“ Marie se opřela o Janovo rámě a vyšli z domu. My jsme šli za nimi. Když jsme přišli k Davidově věži, viděli jsme Ježíše, jak nese kříž. Kolem něj se shromáždil velký dav. Dva jiní muži také nesli kříže. Marie šla s námi za svým synem se vzpřímenou hlavou. Její krok byl pevný. A za ní šel Sión a Řím, vskutku, celý svět, aby se pomstil na jednom svobodném člověku.

Když jsme došli na kopec, vztyčili jej na kříž. Pohlédla jsem na Marii. Avšak její obličej nebyl obličejem truchlící ženy. Byl to obličej plodící země, navěky rodící a navěky pohřbívající své děti. Pak jí do očí vstoupila vzpomínka na jeho dětství a nahlas pronesla: „Můj synu, který nejsi mým synem, muži, který jsi kdysi navštívil mé lůno, raduji se z tvé slávy. Vím,

144 že každá kapka krve, která stéká z tvých rukou, jednou bude neutuchajícím pramenem národa. Umíráš v této bouři, stejně jako mé srdce kdysi zemřelo za západu slunce. Nyní budu truchlit.“

V té chvíli jsem si přála zakrýt si tvář pláštěm a utéct do Severní země. Náhle jsem však slyšela Marii, jak říká: „Můj synu, který nejsi mým synem, co jsi to řekl muži na pravici, že jej to potěšilo v jeho trápení? Stín smrti jen lehce halí jeho tvář a nemůže od tebe odtrhnout oči. Usměj se na mě, podle toho poznám, že jsi zvítězil.“ Ježíš pohlédl na matku a řekl: „Marie, od této chvíle buď matkou Janovi.“ Janovi řekl: „Buď této ženě milujícím synem. Jdi do jejího domu, nechť tvůj stín překročí práh, na kterém jsem kdysi stával. Učiň to na mou památku.“ Marie k němu pozvedla pravou ruku. Byla jako strom o jedné větvi. Znovu zvolala: „Můj synu, který jsi i nejsi mým synem, pokud to je dílo Boží, ať nám Bůh dá trpělivost to pochopit. Pokud to je dílo lidí, ať jim Bůh navěky odpustí. Pokud je to dílo Boží, sněhy libanonské budou tvým rubášem, pokud to je jen dílo kněží a vojáků, zakryji tvou nahotu tímto šatem. Můj synu, který jsi i nejsi mým synem, to co zde buduje Bůh, nepomine, a to, co člověk chce zničit, zůstane stát, ne však před lidským zrakem.“

V tu chvíli jej nebesa předala zemi, výkřik a vzdech. A Marie jej rovněž tak předala lidstvu, ránu i balzám. Řekla: „Pohledte, už ho není. Bitva skončila. Hvězda se rozzářila. Loď doplula do přístavu. Ten,

který se kdysi tiskl k mému srdci, se vznáší ve vesmíru.“ Shromáždili jsme se kolem ní a ona nám řekla: „Dokonce i ve smrti se usmívá. Zvítězil. Ano, chci být matkou vítěze.“ Marie se vrátila do Jeruzaléma, podpírána mladým učedníkem Janem. Byla to žena, která došla naplnění.

Když jsme došli k městské bráně, pohlédla jsem na její tvář a užasla jsem, neboť ačkoli onoho dne Ježíš nesl hlavu nejvzprímeněji ze všech lidí, Marie tu svou nenesla o nic méně vzprímeně. To vše se událo na jaře toho roku. Nyní je podzim. Ježíšova matka Marie se vrátila do svého domu a je sama. Před dvěma týdny se mi srdce zastavilo v hrudi, neboť můj syn mě opustil, aby se nalodil na loď v Týru. Chce být námořníkem. Řekl, že už se nikdy nevrátí. Jednoho večera jsem vyhledala Marii. Když jsem vstoupila do jejího domu, seděla u stavu, ale netkala. Dívala se na oblohu za Nazaretem. Řekla jsem jí: „Buď pozdravena, Marie.“

Natáhla ke mně ruku a řekla: „Pojď, sedni si ke mně a sleduj se mnou, jak slunce vylévá svou krev na kopce.“ Sedla jsem si vedle ní a dívaly jsme se oknem směrem na západ. Po chvíli Marie řekla: „Kohopak asi slunce ukřížovalo dnes večer.“ Pak jsem řekla: „Přišla jsem si k tobě pro útěchu. Můj syn ode mě odešel na moře a já jsem v tom domě zůstala sama.“ Marie řekla: „Ráda bych tě utěšila, ale jak?“ Odpověděla jsem: „Kdybys mi vyprávěla o svém synovi, přinese mi to úlevu.“ Marie se na mě usmála,

146 položila mi ruku na rameno a řekla: „Ráda o něm budu mluvit. To, co uleví tobě, dá útěchu i mně.“ Pak mluvila o Ježíši a dlouho vyprávěla o tom, co bylo na počátku. Zdálo se mi, že když mluvila, nedělala žádného rozdílu mezi synem svým a tím mým. Neboť mi řekla: „Můj syn je také mořeplavec. Proč nechceš svého syna svěřit vlnám, stejně jako jsem jej svěřila já? Žena bude navěky lůnem a kolébkou, ale nikdy hrobem. Umíráme, abychom mohly dát životu život, tak jako naše prsty předou nit' na oděv, který nikdy nebudeme nosit. Rozhazujeme sítě, abychom chytily ryby, které nikdy nebudeme jíst. Kvůli tomu se trápíme, avšak v tom všem je i naše radost.“ Tak ke mně Marie mluvila.

Odešla jsem od ní a přišla domů. A i když světla dne už ubývalo, sedla jsem si ke stavu, abych utkala ještě trochu látky.

OBSAH

- (7) JAKUB, SYN ZEBEDEŮV
O královstvích světa
- (12) ANNA, MARIINA MATKA
O Ježíšově narození
- (15) ASAF, ZVANÝ ŘEČNÍK Z TÝRU
O Ježíšově řeči
- (17) MARIE MAGDALÉNA
O prvním setkání s Ježíšem
- (20) FILEMON, ŘECKÝ LÉKÁRNÍK
O velkém lékaři Ježíši
- (22) ŠIMON, ŘEČENÝ PETR
Povolání Šimona a jeho bratra
- (26) KAIFÁŠ
Velebněž
- (28) JOHANA, ŽENA HERODOVA SPRÁVCE
O dětech
- (29) RAFKA
Nevěsta z Kány
- (32) PERSKÝ FILOZOF Z DAMAŠKU
O starých a nových bozích
- (34) DAVID, JEDEN Z JEŽÍŠOVÝCH
NÁSLEDOVNÍKŮ
Ježíš v životě

- (35) LUKÁŠ
O pokrycích
- (37) MATOUŠ
Kázání na hoře
- (41) JAN, SYN ZEBEDEŮV
O Ježíšových přízviscích
- (44) MLADÝ KNĚZ Z KAFARNAUM
O Ježíši kouzelníku
- (46) BOHATÝ LÉVIJEC Z OKOLÍ NAZARETU
Dobrý tesař Ježíš
- (48) PASTÝŘ Z JIŽNÍHO LIBANONU
Podobenství
- (50) JAN KŘTITEL
Mluví ve vězení ke svým učedníkům
- (52) JOSEF Z ARIMATIE
O Ježíšových hlavních cílech
- (57) NATANAEL
Ježíš nebyl mírný
- (59) SÁBA Z ANTIOCHIE
O Pavlovi z Tarsu
- (61) SALOME SVÉ PŘÍTELKYNI
Nenaplněná touha
- (64) UČEDNICE RÁCHEL
O Ježíši v představě a skutečnosti
- (67) KLEOFÁŠ Z BETRÚNU
O zákoně a prorocích
- (69) NÁMAN Z KRAJINY GADARENSKÉ
O Štěpánově smrti

- (71) TOMÁŠ
O kořenech Tomášových pochyb
- (73) ELMADAM, LOGIK
Ježíš narušitel řádu
- (74) JEDNA Z MARIÍ
O jeho smutku a úsměvu
- (75) RUMANOS, ŘECKÝ BÁSNÍK
Ježíš básník
- (77) UČEDNÍK LÉVI
O těch, kdo chtějí Ježíše přemoci
- (79) VDOVA Z GALILEJE
Nelítostný Ježíš
- (81) JEŽÍŠŮV BRATRANEC JUDA
O smrti Jana Křtitele
- (83) MUŽ Z POUŠTĚ
O směnárnicích
- (85) PETR
O budoucnosti jeho následovníků
- (86) MELACHIÁŠ Z BABYLONU, HVĚZDÁŘ
Ježíšovy zázraky
- (88) FILOZOF
O úžasu a kráse
- (90) URIJÁŠ, STAŘEC Z NAZARETU
Byl mezi námi cizincem
- (92) NIKODÉM, BÁSNÍK
O pošetilcích a kejklířích
- (95) JOSEF Z ARIMATIE
Dvě řeky v Ježíšově srdci

- (96) GEORGIOS Z BEJRÚTU
O cizincích
- (98) MARIE MAGDALÉNA
Jeho ústa byla jako granátové jablko
- (99) JÓTAM NAZARETSKÝ ŘÍMANOVI
O životě a bytí
- (101) EFRAIM Z JERICHA
Jiná svatební hostina
- (102) BARKA, KUPEC Z TÝRU
O nákupu a prodeji
- (104) FUMIA, NEJVYŠŠÍ SIDÓNSKÁ KNĚŽKA
Vzývání
- (107) BENJAMÍN, PÍSAŘ
Nechť mrtví pohřbívají své mrtvé
- (108) ZACHEUS
O Ježíšově údělu
- (110) JONATÁN
Mezi lekníny
- (112) HANNAH Z BETSAIDY
Vypráví o sestře svého otce
- (115) MENAŠE
O Ježíšově projevu a gestech
- (116) JEFTE Z KAISAREJE
Muž odmítající Ježíše
- (118) MILOVANÝ UČEDNÍK JAN
O Ježíši Slovu
- (120) POMPEJEC MANNUS ŘEKOVI
O semitských bozích

- (122) PILÁT PONTSKÝ
O východních obřadech a kultech
- (126) BARTOLOMĚJ Z EFEZU
O otrocích a psancích
- (128) MATOUŠ
O Ježíši u vězeňské zdi
- (129) ONDŘEJ
O nevěstkách
- (132) BOHÁČ
O majetku
- (134) JAN Z PATMU
Ježíš milosrdný
- (137) PETR
O bližních
- (138) ŠVEC Z JERUZALÉMA
Nestranný
- (139) ZUZANA Z NAZARETU
O Ježíšově mládí a dospělosti
- (147) JOSEF, ŘEČENÝ SPRAVEDLIVÝ
Ježíš poutník
- (148) FILIP
Když zemřel, zemřelo celé lidstvo
- (150) BARBARA Z JAMMUNI
O Ježíši trpělivém
- (151) SVĚDECTVÍ PILÁTOVY MANŽELKY
KLAUDIE ŘÍMSKÉ PŘÍTELKYNĚ
O duchovní síle Ježíšově
- (152) MUŽ ŽIJÍCÍ U JERUZALÉMA
O Jidášovi

- (156) SARKIS, STARÝ ŘECKÝ PASTÝŘ
ŘEČENÝ BLÁZEN
Ježíš a Pan
- (158) VELEKNĚZ ANANIÁŠ
Ježíš v očích představitele vlády
- (160) JEDNA Z MARIINÝCH SOUSEDEK
Nářek
- (162) TLOUŠTÍK ACHAZ
Hostinský
- (165) BARABÁŠ
Poslední Ježíšova slova
- (167) KLAUDIUS, ŘÍMSKÝ VELITEL
Ježíš stoik
- (169) JAKUB, BRATR PÁNĚ
Poslední večere
- (174) ŠIMON Z KYRÉNY
Ten, který nesl kříž
- (176) CYBOREA
Jidášova matka
- (178) ŽENA Z BYBLU
Nářek
- (180) MARIE MAGDALÉNA PO TŘICETI LETECH
O vzkříšení ducha
- (182) MUŽ Z LIBANONU
O devatenáct staletí později

Ježíš Syn člověka Chalíl Džibrán

EDICE MOZAIKA

Z anglického originálu *Jesus the Son of Man. His Words and His Deeds as Told and Recorded by Those Who Knew Him*, vydaného nakladatelstvím Alfred A. Knopf v New Yorku roku 2000, přeložila Marie Čapková

Přebal, vazbu a grafickou úpravu

navrhla Hana Blažejová

Odpovědný redaktor Jaroslav Vrbenský

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,

roku 2012 jako svou 1078. publikaci

Vydání v tomto překladu první. 5,40 AA. Stran 200

Vytiskla tiskárna Ekon, Jihlava

Doporučená cena 198 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.

Praha 3, Víta Nejedlého 15

e-mail: info@ivysehrad.cz

www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-232-3